

**JARI
LAPPALAINEN**

**UPSEERIVANKI
IDÄSTÄ**

UPSEERIVANKI
IDÄSTÄ

© 2021 Jari Lappalainen

Kuvat: SA-kuva

Taitto ja kansi: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-9248-3

JARI LAPPALAINEN

**UPSEERIVANKI
IDÄSTÄ**

1 Kohti etulinjaa

Muutammat sadepisarat iskivät kuorma-auton tuulilasiin, kun kaukopartio Suokas matkasi kohti Ala-Korpilampea.

Kuorma-auton hytissä istui kuljettajan lisäksi kaksi kaukopartiomiestä: majuri Juhani Virtanen sekä vääpeli Viljo Suokas. Vääpeli Suokas, 21-vuotias suomalainen kaukopartiomies. Pituutta oli 173 cm. Hartiat olivat leveät ja kädet pitkät. Kasvoissa oli sodan jälkiä. Poskipään ylitse kulki pitkä rosoinen arpi, jonka hän oli saanut muistoksi edelliseltä sissireissulta. Suokas syntyi rautatieläisperheeseen, tammikuussa 1920. Hän vietti nuoruutensa Harlun kylässä, Laatokan Karjalassa. Matka sodan vaaroihin alkoi 17-vuotiaana, jolloin hän liittyi suojeluskuntaan. Talvisota syttyi 1939, jolloin 19-vuotias Suokas astui palvelukseen vapaaehtoisena.

Nyt elettiin jatkosodan aikaa, lokakuuta vuonna 1941.

Vääpeli katseli mietteliäänä sivuikkunasta, kun auto heittelehti monttuista tietä. Aika ajoin joku ränsistynyt talo oli osunut silmiin, muuten ajeltiin syvässä korpimaisemassa. Suokas vilkaisi kelloa, se läheni iltaseitsemää. Majuri Virtanen huomasi Suokkaan liikkeen ja sanoi.

– Hyvin ollaan aikataulussa. Vielä pari tuntia, niin pääset ryhmäsi kanssa yönselekään ja naapurin touhuja ihmettelemään.

Viljo Suokas katseli ulos ja totesi, että sade alkaa lakata. Se on hyvä. Päästään jotakuinkin kuivana liikkeelle, vaikka kyllä lokakuinen yön kosteus tulee meidät kastelemaan. Ei

sissin paikka sisätöissä ole, aina vaan korpea kiertämään ja henkeään kaupittelemaan, mietiskeli kaukopartiovääpeli.

– Tämän illan aikana ei paljon kilometrit kerry, kun suurin osa matkasta taivalletaan pimeässä ryömien. Onneksi on maa kosteana, niin ei joka risu anna ääntä jalkojen alla.

– Hidastahan se aina etulinjan kohdalla, mutta sen kun ylittää, niin sitten alkaa sissin silmissä maisema vaihtua, Virtanen totesi.

– Kyllä sitä suomalainen kaukopartiomies taas isänmaahan tutustuu ja ihan lähietäisyydeltä, kun naama turpeessa ja kanervikossa tunti tolkulla taivaltaa.

– Niin se on, tuttua puuhaa tuo isänmaan syleily. Mutta mieluumminhan sitä silmät auki kanervikossa, kuin silmät kiinni turpeen alla, Virtanen sanoi hymähtäen.

Kuorma-auton lavalla oli kaksi puupenkkiä, jotka olivat sijoitettu lavan molemmille sivustoille. Penkeillä matkasivat kaukopartio Suokkaan rajut taistelijat: ylikersantti Kauko Nissinen, alikersantti Anatol Jefremoff, alikersantti Juhon Rantasalo, korpraali Reino Tuuri, alikersantti Sergei Vlasoff, alikersantti Jalmari Hurmerinta, korpraali Matti Hietanen sekä kersantti Otto Kurkinen.

Kersantti Otto Kurkinen, tuo 175 cm pitkä ja luiseva, kumaraselkäinen sissi oli kotoisin Sotkamosta. Hän oli talon ainut lapsi ja oli tottunut auttamaan isäänsä raskaissa pelto- töissä jo kahdeksanvuotiaasta lähtien. Pieni maatila kirkonkylän itälaidassa oli antanut tälle sissille rautaisen kunnan ja lehmän hermot. Monella reissulla muut olivat juoksemassa kieli vyön alla, mutta tämä sissi mielti rauhassa vaihtoehdot, teki päätöksen ja lopputuloksena iivanaa vietiin kunnolla.

Kurkinen nosti lavan pressua ja kurkisteli uteliaana ympäristöön. Lava heilui kuopissa kuorma-auton ajaessa kapeaa metsätietä.

– Miltäpä siellä näyttää? kyseli korpraali Tuuri lavan etuosasta.

– Sitä itseään näkyy olevan, sissin oma koti se joka puolella silmissä siintää, vastasi Kurkinen ja jatkoi.

– Niin on vihreyttä, niin on vihreyttä ja raitista ilmaa tarjolla joka miehelle. Kaukopartiomiehen saappaatkin jo huu-tavat, että missä viiptyy jokapäiväiset kilometrit korpimaise-missa. No, kohta niitä on luvassa ja runsaasti.

– Niin on sateen jälkeinen kosteus tulossa, että sissin ma-hanalunen kasvaa kohta sammakoita. Siellä kohta ryömitään kuin mato multakasassa, Tuuri jatkoi.

– Mutta on tästäkin tulossa reissu. Heti, kun iivana vähän innokkaammin linnoittaa, niin meidät lähetetään katso-maan, onko rakennusluvut kunnossa, korpraali Hietanen sanoi.

– Hyvä se on tarkastaa, ettei vahingossa satu kivijalka mei-dän tontillemme, alikersantti Rantasalo lausui hymähtäen.

– Ei kai se nyt meidän tontillemme satu, jos sata kilometriä naapurin puolelle taivalletaan, Hurmerinta tokaisi.

– No mutta samalla tuodaan yksi iivana mukana, niin saa selittää divisioonan suurille herroille, mitä kaikkea meinaa-vat rakentaa ja minne, Hietanen jatkoi vitsaillen.

Kello oli hieman yli 21.00 kun kuorma-autot tulivat tavoit-teeseensa, Ala-Korpilammen alueelle. Virtanen antoi merkin ja ajoneuvot ajoivat ilmasuojaan. Ensimmäisestä kuorma-au-tosta jalkautui kaukopartioryhmä Suokas ja toisesta suojaa-van osan kaksi jalkaväkiryhmää. Kuljettaja ja kaksi suojaa-van ryhmän taistelijaa aloittivat ajoneuvojen naamioinnin. Kaikki tapahtui totuttuun tapaan, ilman käskyjä ja ohjeita.

– Kuljettajat ja kolme taistelijaa suojaavasta osasta, jää ajo-neuvoille ja ryhmittyvät suojaukseen idän suuntaan tuolle

kumparelle, käskytti Virtanen näyttäen samalla kädellä kumpareen suuntaan.

Suojaavan osan sotilaat olivat kapuamassa kumpareta ylös, kun samaan aikaan, tietä pitkin lähestyi musta henkilöauto, joka pysähtyi. Autosta nousi yksi sotilas reppuineen ja auto jatkoi matkaa.

Sotilas marssi reippaasti Virtasen eteen, teki asennon ja ilmoitti kuuluvasti.

– Herra majuri, ylikersantti Myyrä ilmoittautuu palvelukseen.

Ylikersantti Kauko Myyrä oli sissiradisti. Prikaati oli komentanut hänet vahvistamaan Suokkaan kaukopartior ryhmää.

Kauko oli 22-vuotias, 190 cm pitkä, lihaksikas miehenkõiriläs Oulusta. Pienestä pojasta lähtien Kauko oli oppinut elämään metsässä. Isä oli ottanut pojan mukaansa, niin metsälle kuin savottaan. Siinä sai nuori mies vahvat käsivarret, kun savotassa raavaiden miesten kanssa, sahasi jyhkeitä mäntyjä. Talvisodan alkaessa Myyrä oli määrätty palvelukseen Oulun Pataljoonaan, jossa hän sai peruskoulutuksen sotilaan taitoihin. Peruskoulutuksen jälkeen Kauko hakeutui sähköttäjän koulutukseen Kauhavalle. Kauko oppi kaiken sähkötyksestä ja osasi purkaa sekä koota Kyynel-radion, vaikka silmät ummessa. Myöhemmin Kauko Myyrä hakeutui kaukopartioradistin koulutukseen. Kaukopartioradistin koulutus oli vaativaa ja siellä Kauko erottui joukosta rautaisen kunnon ja erämiestaitojen osalta. Lisäksi hänen radistitaitonsa olivat aivan huippuluokkaa. Jatkosodan alussa Myyrä teki ensimmäisen reissun kaukopartion mukana Muurmannin radalle.

Virtanen nousi ylös ja kätteli uutta tulokasta.

– Tervetuloa joukkoon. Tuttu mieshän sieltä tulikin. Katselin jo kauempaa, että tuttuja piirteitä tässä korven kulkijassa on.

– Kiitos paljon ja mukavahan se on tuttuun porukkaan tulla. Aina on tällä porukalla hyvä reissu naapurin puolelle tehty, vaikka eivät ole sinne pyytäneetkään. Ei voida kyllä naapurua vieraanvaraiseksi väittää. Heti ovat kotiin meitä ajamassa ja vielä ihan aseiden kanssa.

– No, semmoisiahan ne reissut naapuriin ovat tahtoneet olla. Aina yhtä kusiset ja samaa on taas luvassa, Virtanen totesi.

Vääpeli Viljo Suokas kätteli Myyrää tokaisten.

– Onpa mukava nähdä sinuakin, Kauko. Viime reissusta onkin aikaa.

– Samoin sinua Viljo. Joo, sen reissun kyllä muistan elämäni loppuun asti. Siitä ei vaaratilanteita puuttunut. Onneksi ollaan elossa, sillä monesti oli hengenvälä lähellä, siitä piti ryssä huolen.

– Näin oli ja saattaapa olla, ettei tästäkään reissusta paljon mielekkäitä muistoja kiikkustuoliin jää, Suokas totesi. Sellaiset on merkit ilmassa.

Majuri Virtanen otti kartan esiin ja antoi ohjeita.

– Minä lähdän suojaavan ryhmän kanssa ja ryhmityn tuolle harjanteelle. Matkaa sinne on noin 2 kilometriä. Lähde sinä liikkeelle tältä paikalta noin vartin päästä, niin saamme ylitysalueen varmistettua.

Suokas nyökkäsi ja katseli Ala-Korpilammen aluetta kartasta.

Virtanen antoi merkin ja kaksi suojaavaa ryhmää hävisi äännettömästi koivikkoon tunnustelijat keulassa.

Suokas levitti kartan ja sanoi Myyrälle:

– Meillä on vartti aikaa, joten katsotaan reissua hieman tarkemmin.

– Ryhmän vahvuus on 10 sissiä. Osa on sinulle ennestään tuttuja. Ensimmäistä partiota johtaa ylikersantti Kauko Nisinen. Siihen partioon kuuluvat alikersantti Anatol Jefremoff, alikersantti Juho Rantasalo sekä korpraali Reino Tuuri.

– Toista partiota johtaa kersantti Otto Kurkinen ja siinä mukana alikersantti Sergei Vlasoff, alikersantti Jalmari Hurmerinta sekä korpraali Matti Hietanen.

Seuraavaksi Viljo otti puukon vyöltään. Hän aloitti selostamaan divisioonalta saadun tehtävän ja näytti samalla puukon kärjellä tärkeimmät maastonkohdat kartalta.

– Divisioonasta on saatu tehtävä tiedustella Segezhassa oleva tukikohdan alue ja painopisteenä tämä pohjoispuoli, jonne sijoittuu alueen huoltotiestö.

Kun Viljo kymmenen minuutin päästä lopetti tehtävän selvityksen, totesi Myyrä tuimasti.

– Niinpä tietysti. Kaikki kuulosti jotenkin siedettävältä, mutta tuo vangin sieppaus toi tähän soppaan kyllä sellaisen mausteen, jota en olisi toivonut.

– Samaa mieltä ollaan kaikki, mutta kun ei asialle muuta voida. Ylemmät päättää ja sen mukaan mennään, niin se vaan menee ja on aina mennyt, Suokas totesi jatkaen.

– Tehdään tarkka tiedustelu ja suunnitellaan vangin sieppaus sen perusteella. Etsitään vaihtoehto, jolla salataan sieppaus mahdollisimman pitkään ja saadaan turvallinen etumatka kilpajuoksulle korvessa. Tiedusteluun, siihen pitää käyttää aikaa neljästä viiteen päivään. Samalla saamme tarkat piirrokset alueesta ja muutkin divisioonan kaipaamat tiedot.

– Toivotaan, että saadaan vanki jostain muualta, kuin tu-

”Kaikkea sitä, mitä vääpeli Suokas on näillä retkillään aikaansaanut, ei voida vielä yksityiskohtaisesti selostaa.”

UPSEERIVANKI IDÄSTÄ on sotaromaani, joka sijoittuu jatkosodan tapahtumiin vuonna 1941.

Tositapahtumia mukaileva, osittain fiktiivinen kirja on yhtä aikaa tiheätunnelmainen ja humoristinen kaukopartioseikkailu sekä romaani suomalaisesta sotasankarista, vääpeli **Viljo Suokkaasta**.

Ylipäällikkö on pvm:llä 13.12.41 nimittänyt Vapaudenristin 2. luokan Mannerheim-ristin ritariksi vääpeli Viljo Suokkaan.

”Kaikkea sitä, mitä vääpeli Suokas on näillä retkillään aikaansaanut, ei voida vielä yksityiskohtaisesti selostaa.”

Mannerheim-ristin ritari, vääpeli Viljo Suokas syntyi 1920 ja kuoli 1943. Tämän 11 kaukopartioretkeä tehneen sotilaan tarina on yksi ritarien koskettavimmista.

Kaukopartio Suokas etenee vihollisjoukkojen alueella ja suorittaa vaarallisen tehtävän Segezhassa.

BoD

9 789528 092483